

ERS

Aan de Orgelcommissie der
Ned. Herv. Kerk te
Roden. (Dr.)

29/5/50.
Bankastraat 9a.

Mijne Heren,

De kosten der hierbij omschreven restauratie heb ik nu begroot op f17500,-. Dit bedrag kan ook gelezen worden als vallende tussen minstens f17000,- en hoogstens f19000,-, hierbij rekening houdend dat bij restauratie de begroting vaker overschreden wordt dan dat het bedrag niet geheel nodig is. Persoonlijk zou ik er veel plezier aan hebben dat de eindrekening niet hoger zou zijn dan het laagste bedrag. Maar ik wil aan de andere kant ook niet graag met verlies werken, vandaar dat ik mij niet op dat bedrag durf vast leggen.

Volgens de huidige stand van zaken kan de restauratie in de tweede helft van het volgende jaar haar beslag krijgen. Vermoedelijk zal er zelfs wel eerder aan kunnen worden begonnen.

Indien zich geen verhogingen der lonen of prijzen der materialen voordoen blijft deze voorlopige opgave van kracht, zeker wel tot halfweg het volgende jaar.

Hoogachtend,

w.g. Mense Anker

P. S. Ongeveer een jaar geleden heb ik de Kerkvoogdij een uiteenzetting van de stand van het orgel gegeven en daarbij een begrotingsbedrag van f16500,- genoemd. De loonsverhogingen in de laatste tijd en veranderingen in materiaal prijzen hebben sindsdien voor dit werk een prijsverhoging van rond f1000,- meegebracht.

ERS

Betreffende orgel der Ned. Herv. Kerk te Roden.

Aanvulling begroting d.d 29/5/50.

1. Op mijn begroting staan de nieuwe frontpijpen tezamen op f3000,-. Het geheel vernieuwen van deze pijpen facultatief gesteld worden in deze zin dat eerst de aanwezige pijpen van hun verflaag ontdaan zullen worden en dat dan opnieuw beoordeeld zal worden of deze pijpen nog hersteld en dus behouden kunnen worden of niet.

2. Het herstel en de versterking met een staalconstructie der orgelkasten is begroot op f2500,-. Het ligt in mijn bedoeling om dit werk volgens mijn aanwijzingen en toezicht uit te doen voeren door de meubelmakerij Nederland, voorheen Huijings alhier. Een echte oude degelijke zaak en de mijne inziens ook meest geschikte voor dit werk. Ook wat het snijwerk aangaat beschikt men daar over kundig personeel.

p/o Menze Ruiters.

tlp. 7.9

Aan de Orgelcommissie der
Ned. Herv. Kerk
te
Roden. (Dr.)

30/5/50.
Bankastraat 9a.

Rapport, werkplan en begroting aangaande restauratie van het orgel
der Ned. Herv. Kerk te Roden.

Mijne Heren,

Toestand waarin het orgel verkeert.

1. De orgelkasten verzakken doordat de lijverbandingen loslaten. Frontlijsten ~~en~~ andere delen van het lofwerk vallen successievelijk naar beneden. Consoles der fronttorens zijn zodanig verzwakt dat ze respectievelijk op een lengte van 40 cm. 13 en 30 mm. afhangen. Om neerstorten der middenconsole van het hoofdwerk te voorkomen is deze met behulp van balken gestut. De hoofdwerk kast is bij een voorgaande verplaatsing van het orgel niet goed weer gesteld ten opzichte van het rugwerk, waardoor de rugwerk mechaniek niet goed kan lopen.
2. De mechaniek is sterk uitgesleten op de draaipunten en rammelt daardoor. Het draadwerk is verzwakt door ouderdom, toetsen van de manualen en pedaal zijn uitgesleten, beleg hiervan is uitgesleten. Van het beleg der klavierblokken ontbreken gedeelten. De registratuur vertoont dezelfde gebreken als de speelmechaniek. De winkelhakenbalk van het rugwerk is aan de einden doorgezaagd en ligt 10 à 12 mm. te ver naar achteren. De lade ligt vermoedelijk evenveel naar achteren. Bij het rugwerk zijn elkaar kruisende abstracten die gewoon over elkaar heen slijpen.
3. De windladen vertonen sterke door en bipspraak, zijn dus erg lek. De pulpsten met draadwerk zijn verouderd. Veel cancellen zijn aangeboord om de doorspraak te verminderen.
4. Het pijpwerk van de front Prestanten is zeer door tinpest aangetast en niet herstelbaar. Door het wegnemen der windleidingen is een gedeelte der frontpijpen van het hoofdwerk tot zwijgen gebracht, terwijl van de dubbele bezetting der Prestant 8 pijpen op de lade een rij verwijderd is en de gaten daarvan dicht geplakt zijn. Op de plaats der voormalige Quint 3 van Manuaal I is een Salicionaal 8 geplaatst. De pijpen der Sesquialter 2-4 sterk en Dulciaan 8 van het rugwerk en die van de Mixtuur en Vox Humana 8 van het hoofdwerk zijn verdwenen. Van de resterende pijpen zijn verschillende erg beschadigd. Momenteel telt het orgel 702 sprekende pijpen en nog 534 lege plaatsen.

5. Windvoorziening geschiedt door machine en later bijgemaskte magazijnbalg. Maakt wel iets teveel lawaai. Van de tremulanten is één verdwenen.

Om het orgel weer in prima staat terug te brengen zijn in grote lijnen de volgende werkzaamheden geboden.

1. De kasten van rugwerk en hoofdwerk worden zover mogelijk gedemonteerd, opnieuw verlijmd en in het lood gesteld weer opgebouwd. Voor de ondersteuning van de consoles der middentoren worden draagbalken aangelegd die aan de achterwand verankerd zijn, of trekstangen vanaf de bovenkanten der toren stijlen. Om de hoeken van het hoofdwerkfront te steunen en daar tevens het gewicht der lade op te nemen wordt een constructie van stalen balken in de hoofdkast aangebracht. Lijsten en lofwerk worden opnieuw met kunstharz lijm verlijmd. De hoofdwerk kast wordt in het geheel iets verplaatst zodat deze op de juiste maat t.o.v. het rugwerk komt te staan.

2. De mechaniek en klavieren worden geheel gereviseerd, voorzien van geheel nieuw draadwerk aan de abstracten en nieuwe assen in de wellen. De draaipunten zonodig opnieuw ingevoerd. De langste wellen in twee gedeeltes en van een midden steunpunt voorzien.

De registratuur wordt ook geheel gereviseerd. Mechaniek en registratuur zullen dan praktisch zonder gerucht functioneren, terwijl voor een aangename speelaard zal worden ~~spee-~~ zorg gedragen.

3. De windladen worden uit elkaar genomen en geheel opnieuw verlijmd en weer zuiver afgesteld. De speelventielen worden opnieuw beleerd en de pulpeten met bijbehorend draadwerk en veren geheel vernieuwd.

4. Het te behouden pijwerk wordt grondig hersteld. De frontpijpen en de pijpen der frontregisters die nog op de lade staan worden vervangen door nieuwe van 75% tin. De Prestant 8 van het hoofdwerk en de Prestant 4 van het rugwerk dus.

Op de plaats der Salicionaal 8 wordt weer een nieuwe Quint 2 2/3 geplaatst.

Het rugwerk krijgt weer een nieuwe Sesquialter 2-4 sterk en een Dulciaan 8. Het hoofdwerk evenzo een nieuwe Mixtuur 4-6 sterk en een Vox Humana 8. De mensuren van deze stemmen worden gemaakt volgens de van de bouwer bekende maten. Het metaal van deze stemmen zal zijn van 33% tin.

Van het gehandhaafde pijpwerk wordt de intonatie waar nodig verbeterd en de nieuwe stemmen worden daarbij aansluitend geïntoneerd in de oude stijl.

De stemming van het werk zal worden zoals het oude pijpwerk het aangeeft.

5. Getracht zal worden het lawaai der windmachine nog verder te dempen. Een nieuwe tremulant zal bijgemaakt worden. Zo nodig ook nog schokbelgen.

W. J. Mensse Kruken